ПРОЄКТНИЙ ПІДХІД У СИСТЕМІ СУЧАСНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ПІДПРИЄМСТВА

Биба В.В., к.т.н., доцент,
НУ «Полтавська політехніка
імені Юрія Кондратюка», м. Полтава, Україна
Пінчук Н.М., к.т.н., доцент,
Політехнічний університет ді Барі, м. Барі, Італія
Удовицький О.С., магістр, НУ «Полтавська
політехніка імені Юрія Кондратюка»

Сучасне підприємство дедалі складніше розглядати як стабільну систему, діяльність якої обмежується виконанням усталених бізнес-процесів. Зміни технологій, коливання попиту, посилення конкуренції, дефіцит ресурсів та необхідність швидкого реагування на зовнішні виклики змушують підприємства одночасно підтримувати поточну діяльність і реалізовувати численні зміни. У таких умовах традиційна модель менеджменту, орієнтована переважно на стабільність операцій, доповнюється проєктним підходом, який дає змогу організовувати зміни як конкретні, обмежені в часі та ресурсах управлінські ініціативи.

Сутність проєктного підходу полягає у перенесенні акценту з управління лише поточними процесами на управління результатом змін. Якщо операційний менеджмент забезпечує функціонування підприємства, то проєктний менеджмент створює умови для його розвитку. Саме тому проєкти можуть бути пов’язані не лише з реалізацією інвестицій або створенням нової продукції, а й із цифровізацією, удосконаленням організаційної структури, розвитком персоналу, оптимізацією логістики, маркетинговими кампаніями чи виходом на нові ринки.

Важливою особливістю сучасного проєктного менеджменту є зміна самого підходу до планування. В умовах відносної стабільності підприємство може формувати довгостроковий план із достатньо високим рівнем визначеності. Проте за швидкої зміни зовнішнього середовища частина початкових припущень втрачає актуальність ще до завершення проєкту. Тому сучасні системи управління дедалі більше орієнтуються на поєднання стратегічного планування із можливістю оперативного коригування проєктних рішень.

У цьому контексті особливого значення набувають гнучкі методології управління проєктами. Використання Agile, Scrum, Kanban та комбінованих підходів дозволяє розподіляти складний проєкт на

окремі етапи, швидше отримувати проміжний результат і коригувати подальші дії залежно від отриманого зворотного зв'язку.

Проєктний підхід також змінює організацію використання ресурсів. У сучасному підприємстві одні й ті самі працівники, фінансові ресурси та технологічні потужності можуть бути залучені одночасно до декількох проєктів. Це формує необхідність не просто планувати окремі проєкти, а управляти портфелем проєктів. Рішення щодо запуску або продовження конкретного проєкту мають прийматися з урахуванням його стратегічної відповідності, очікуваного економічного ефекту, ресурсної забезпеченості, ризиків та впливу на інші проєкти.

Особливого значення набуває зв'язок між проєктним і стратегічним менеджментом. Окремий проєкт не повинен існувати ізольовано від загальних цілей підприємства. Його результат має створювати конкретний внесок у розвиток організації: збільшення доходів, скорочення витрат, підвищення продуктивності, покращення клієнтського досвіду, розвиток людського капіталу або посилення конкурентних позицій.

Цифровізація створює додаткові можливості для розвитку проєктного підходу. Спеціалізовані цифрові платформи забезпечують централізоване планування завдань, розподіл відповідальності, контроль строків і ресурсів, комунікацію між учасниками та формування управлінської аналітики.

Для українських підприємств значення проєктного підходу додатково посилюється необхідністю одночасно вирішувати завдання збереження операційної діяльності та проведення структурних змін. Відновлення виробничих потужностей, модернізація обладнання, цифрова трансформація, енергоефективність, розвиток нових продуктів і пошук нових ринків фактично є проєктами, які потребують визначених цілей, ресурсів, строків, відповідальних осіб та системи контролю результатів. Тому проєктний менеджмент стає одним із механізмів практичної реалізації адаптаційної політики підприємства.

Таким чином, проєктний підхід у сучасному менеджменті доцільно розглядати не як окремий набір інструментів, а як організаційну основу управління розвитком і змінами підприємства. Його ефективність визначається здатністю поєднати стратегічні цілі, ресурси, компетентності персоналу, цифрові інструменти та механізми управління ризиками. Перехід від управління окремими проєктами до комплексного управління їх портфелем дозволяє підприємству узгоджувати поточну діяльність із довгостроковими цілями та підвищувати здатність адаптуватися до змін зовнішнього середовища.